

Tranås Stadshus AB

Fråga angående tillfälligt sänkt avkastningskrav kopplat till kostnad biobränsle relativt höjning av fjärrvärmepris 2025.**Resultat 2024**

Tranås Energi AB redovisar ett resultat efter finansnetto per 31 maj på 210 tkr jämfört med budgeterat 14 mkr.

Elhandelsverksamhetens bruttoreultat ligger 4,7 mkr lägre än budget. Detta då volym- och profilrisken i befintliga traditionella fastprisavtal fått ett stort negativt genomslag under årets första månader. Elmarknaden är sedan ett par år tillbaka betydligt mer volatil än den varit historiskt, dvs. det är stora svängningar i elpriset mellan olika dygn men också mellan olika timmar under dygnet. Bland annat beroende på om det blåser eller inte blåser då vindkraften numer peridovis står för 25-30 % av Sveriges elproduktion. Jämfört med tidigare får därför även små avvikelser i kunders förbrukning och förbrukningsprofil gentemot det som är prissäkrat på elbörsen en stor resultatmässig påverkan (positiv eller negativ) då Tranås Energi får köpa till eller sälja tillbaka el till ett högre eller lägre pris relativt det som är säkrat. Denna avtalsform säljs inte längre och fasas därmed successivt ut. Från 1 januari 2025 kommer enbart en mindre volym finnas kvar för att sedan vara helt utfasad till 2026.

Något mindre mängd överförd el på elnätet och en mindre volym såld fjärrvärme än budgeterat utgör en negativ resultatmässig avvikelse på ca 1 mkr. Räntekostnaderna ligger 0,5 mkr över budget.

Till följd av den exceptionella prishöjningen på biobränsle (77%) från 1 augusti 2023 är numer "break-even" för att producera el ett elpris på ca 38 öre/kWh jämfört med ca 18 öre tidigare (1:1 förhållande tillfört bränsle – producerad el). Detta har fått som konsekvens att elproduktionen varit avstängd totalt 56 dagar under årets första fem månader då elpriset varit under 38 öre. En tredjedel av dagarna i övrigt har dessutom elpriset varit lägre än budgeterat. Detta gör att intäkten från elproduktionen ligger 7,5 mkr under budget.

Påverkbara intäkter och kostnader ligger i fas med eller bättre än budgeterat.

Utifrån branschens prognos har Tranås Energi budgeterat med en sänkning av biobränslepriset på 25 % från 1 augusti (eldningssäsongen 2024/2025). Istället föreligger nu en höjning av detsamma med ytterligare 7 %. Priset före höjningen 1 augusti 2023 var 220 kr/MWh. Efter höjningen 390 kr. Budgeterat pris från 1 augusti 2024= 293 kr. Verkligt pris efter 7 %-höjningen är 412 kr. Allt annat lika innebär detta en kostnadsökning jämfört med budget på 8 mkr resterande del av året som bolaget ej har täckning för. Grundorsaken är densamma som tidigare, dvs underskott av avfall vilket gör att de kraftvärmeverk som förbränner detta behöver komplettera med biobränsle, fortsatt något för lite uttag från skogen (konjunkturberoende) men liksom tidigare främst beroende på en omfattande export av biprodukter från skogen till andra EU-länder, Danmark, Tyskland och inte minst till Baltikum. EU:s sanktioner mot Ryssland innebär att den tidigare stora importen därifrån är stoppad. Den sista höjningen förefaller enligt bedömare dock som omotiverad där "Södra" som är marknadsledande och medlemsägt var först ut.

Utifrån det ovan beskrivna finns därför en betydande risk att Tranås Energi i år för första gången kommer redovisa en förlust på x mkr (prognos 3-6 mkr).

Osäkerhetsfaktorerna är dock många, elpris, temperatur, kvarstående risker i elhandeln som kan gå åt två håll mm.

Kortsiktiga åtgärder som är möjliga att vidta och som kommer att vidtas är att flytta fram vissa underhållsarbeten (som ej påverkar leveranssäkerheten) samt allmän sparsamhet resten av året.

Resultat 2025

Utifrån oförändrat bränslepris 1 augusti 2025, vilket undertecknade bedömer som realistiskt även om det finns en viss sannolikhet för ett sänkt pris, skulle det innebära en kostnadsökning på 10 mkr i budget 2025 jämfört med budget 2024. Till det kommer de 8 mkr som härrör från höjningen 1 augusti 2024 och som ej är budgeterat för, dvs. totalt 18 mkr som bolaget ej har täckning för. Utifrån utfallet 2024 och att "break-even" för när det är lönsamt att producera el kommer ligga ännu högre (42 öre/kWh) är det inte realistiskt att räkna med mer elproduktion och därmed inte heller större intäkt från densamma under 2025 än under 2024.

Härutöver krävs förstås också täckning för allmänna kostnadsökningar, löner mm. Bedömningen är dock att dessa kan mötas med effektiviseringar tillsammans med en förmodat lägre räntekostnad 2025.

Utöver det ovan beskrivna är budget 2024 baserat på ett tillfälligt sänkt avkastningskrav (5-6 % istället för 9 % på eget kapital) vilket då, tillsammans med den budgeterade sänkningen på 25 % av biobränsleprice, var direkt kopplat till en lägre prishöjning på fjärrvärme 1 januari 2024 än som annars varit nödvändigt (24 % istället för ca 35 %). För att åter komma upp i 9 % avkastning krävs täckning för ytterligare ca 5 mkr.

Sammanfattningsvis krävs således en intäktsökning avseende affärsområdet fjärrvärme/kraftvärme i stoleksordningen 23 mkr 2025. Då det som sagt inte är realistiskt att nästa år räkna med en högre intäkt från elproduktionen skulle detta innebära en ytterligare höjning av fjärrvärmepriset på ca 22-23 % 1 januari 2025, utöver de 24 % som det höjdes med 1 januari 2024. Undertecknade bedömer dock att fjärrvärmerna även med dessa höjningar, i vart fall över tid, kommer vara fortsatt konkurrenskraftig i Tranås gentemot alternativa uppvärmningsformer. Bedömningen är också att Tranås Energi fortsatt i vart fall kommer ligga bland de 50 främsta bolagen vad gäller pris av landets totalt 256 fjärrvärmebolag (plats 29, 2023). Dock är förstås risken för kraftiga negativa kundreaktioner och "badwill" för Tranås Energi och Tranås kommun betydande men då mer utifrån höjningarna i sig än prisnivån som sådan.

Åtgärder framåt

Bedömningen från branschens sida är att den nuvarande extrema nivån avseende biobränslepriset utifrån framtida tillgång och efterfrågan ej är hållbart över tid och att en sänkning därför kan förväntas, möjligen till säsongen 2025/2026 men kanske mer sannolikt till säsongen 2026/2027. Osäkerheten kring detta är dock stor och några garantier för att så blir fallet finns naturligtvis inte. Om inte annat kommer marknadssituationen att bli radikalt annorlunda om och när EU:s sanktioner gentemot Ryssland hävs.

För att möta den nya men förhoppningsvis övergående nya situationen vidtar Tranås Energi nu ett antal åtgärder kopplat dels till effektiviseringar och dels till "nya sätt att tjäna pengar".

- Effektiviseringar genom ökad automatisering och digitalisering (AI?).
- Utredning och åtgärder avseende optimering av produktion- och distribution av fjärrvärme liksom verkningsgrad mm avseende elproduktionen.
- Sälja mer externa tjänster (kompetenser inom energitjänster, elnät/gatljus, fibernät)

- Genom investering i större batteri och återstart av elpannan på kraftvärmeverket delta i de i vart fall i det korta och medellånga perspektivet lönsamma marknaderna för stödtjänster avseende el. Detta i sig skulle kunna generera 5-6 mkr i ökade intäkter per år. Finns dock risker och osäkerheter som måste belysas och värderas avseende detta.
- Introduktionen av nya avtalsformer avseende elhandeln där risker *och möjligheter* (volym- och profilrisk) ytterst överförs till slutkund har gått bra och försäljningen av dessa ökar nu successivt. Bara utifrån befintlig kundportfölj kommer lönsamheten att bli betydligt bättre redan 2025 för att från 2026 ytterligare förbättra bruttoresultatet i verksamheten (från tidigare normalnivå 5-6 mkr till 8-9 mkr). Inriktningen är förstås fortsatt tillväxt och då kommer resultatet förbättras ytterligare med X mkr förstås.

Vad gäller fjärrvärmepriset krävs givetvis följsamhet åt två håll, vilket vi var och kommer vara tydliga med i kunddialogen. Konkret innebär det att om biobränslepriset går ned till eller lägre än 2024 års budgeterade nivå kommer fjärrvärmepriset att sänkas igen till 2026.

Undertecknade anser också att det i rådande läge är viktigt att nu ha "lite is i magen" och se den här perioden som en "övervintringsfas". Många faktorer spelar in varav vissa med stor sannolikhet är tillfälliga. För bara två år sedan gjorde bolaget ett rekordresultat och det är på intet sätt osannolikt att så blir fallet igen om 2-3 år.

Finansiell ställning, utdelning mm

Tranås Energi är välkonsoliderat och har en stark finansiell ställning. Det justerade fria egna kapitalet (ackumulerade vinstmedel) är ca 240 mkr. Bolaget klarar därmed utan problem den typ av nedgång och "svacka" som vi befinner oss i just nu och då även om så skulle vara fallet enstaka förlustår.

Beslutad utdelning om 8 mkr 2025 liksom 2026 om ett sådant beslut fattas kommer därför också kunna genomföras oavsett. Dock vill undertecknade framhålla att även om det är möjligt så är det inte lämpligt under rådande omständigheter med någon extra utdelning dessa år.

Önskemål till ägaren

I syfte att och med bakgrund av det ovan beskrivna undvika en onödigt stor höjning av fjärrvärmepriset 1 januari 2025 önskar bolaget ett tillfälligt sänkt avkastningskrav även nästa år. Förslagsvis samma nivå som 2024, dvs 5-6 % på eget kapital istället för ägardirektivets skrivning om 9 %. Detta skulle innebära att bolaget behöver budgetera med ett resultat efter finansnetto i storleksordningen 14-15 mkr istället för 23 mkr. Konsekvensen blir då att fjärrvärmepriset "bara" behöver höjas med 14-15 % och inte 22-23%.

Inför 2026 kommer bolaget i så fall göra en helhetsbedömning, dels utifrån då rådande bränslepris men också utifrån effekterna av de åtgärder som vidtagits enligt ovan. I värsta scenariot kan i vart fall en nödvändig höjning av fjärrvärmepriset på så sätt delas upp i två omgångar.

Tranås 2024-08-15

Björn Forsell, Ordförande

Lars Karlsson, Vice ordförande

Niklas Johansson, VD